

Hver anden selvstændig frygter konkurs ved sygdom

Mange af landets 200.000 selvstændige har ikke rustet deres økonomi mod sygdom, selvom det kan få store konsekvenser for deres virksomhed, hvis uheldet rammer. Også pension er en øm tå. Kun 54 procent har en privat pensionsordning.

Jakob Joakim Liebmann, indehaver af Frisør Liebmann på Nørrebro i København, er blandt de mange selvstændige, som ikke har sikret sig mod længerevarende sygdom. Foto: Jens Astrup

Ni ud af ti selvstændige vurderer, at det vil få mærkbare negative konsekvenser for virksomheden, hvis de blev ramt af længerevarende sygdom – og omkring halvdelen mener, at virksomheden ikke vil overleve uden dem, viser ny undersøgelse.

Én af dem er 38-årige Jakob Joakim Liebmann, som har været selvstændig frisør i 14 år. »Jeg har ikke noget økonomisk sikkerhedsnet, så hvis jeg bliver syg i længere tid, vil min virksomhed lukke ned ret hurtigt. Det bekymrer mig lidt, men det virker uoverskueligt, hvor

man skal begynde. Jeg har været heldig indtil videre ikke at blive ramt,« siger Jakob Joakim Liebmann, indehaver af Frisør Liebmann på Nørrebro i København.

Han bliver ellers jævnligt opfordret til at tegne en forsikring mod sygdom – og i det hele taget at komme i gang med at spare op til alderdommen. Blandt de faste kunder i salonen er Louise Aggerstrøm Hansen, privatøkonom i Danske Bank, som netop har offentliggjort en ny rapport om danskernes økonomiske tryghed.

»Louise har spurgt mig flere gange gennem årene, men jeg bliver ved med at skubbe det foran mig,« siger han.

Undersøgelsen viser blandt andet, at 36 procent af de selvstændige har en forsikring mod tab af erhvervsevne eller en sygedagpengeforsikring. 35 procent svarer, at de har sikret deres økonomi i tilfælde af sygdom ved at spare op i f.eks. boligen, virksomheden eller ved at investere. 25 procent vurderer, at de er sikret via deres ægtefælle eller partners økonomiske støtte. Og 24 procent oplyser, at de ikke har nogen form for økonomisk sikring.

Er blevet den dårlige samvittighed

»Jeg troede nok, at det her med at drive to butikker ville sikre mig noget opsparing og pension. At jeg bare ville tjene en masse penge. Virkeligheden viste sig at være lidt anderledes. Og pludselig er det blevet den dårlige samvittighed, som jeg ikke lige har fået gjort noget ved,« fortæller Jakob Joakim Liebmann, som i en periode drev to saloner og har haft en del freelance-frisører tilknyttet.

I dag er han alene om salonen på Fælledvej. Og som en væsentlig del af forklaringen på, at han ikke har fået taget hul på det med pension, peger han på, at man som selvstændig ofte har en svingende indkomst.

Fakta om selvstændige

- Der er næsten 200.000 selvstændige i Danmark.
- Den største gruppe findes i landbruget, som udgør 14,2 procent af de selvstændige.
- 8,8 procent er tandlæger og læger, mens frisører, vaskerier og andre serviceydelser tegner sig for en andel på 5,7 procent og bygningsfærdiggørelse udgør 4,9 procent.
- Knap 70 procent af selvstændige er mænd, og 60 procent af de selvstændige er over 50 år.

•
Kilde: Rapporten "Danskernes Økonomiske Tryghed 2019" fra Danske Bank

»Selv om jeg har fået opbygget en meget trofast kundekreds, er det altid lidt usikkert, hvor mange penge der kommer i kassen i næste måned. Det er nok også medvirkende til, at jeg ikke har haft så meget lyst til at forpligtige mig til at sætte penge af til pension,« siger Jakob Joakim Liebmann.

Heller ikke på dét punkt står han alene. Ifølge Danske Banks tal er det kun 54 procent af de selvstændige, som har en privat pensionsordning. 38 procent sparer op via boligen, mens 34 procent sparer op i frie midler. 14 procent forventer, at de kan sælge virksomheden og leve af afkastet, når de skal pensioneres.

En stor kilde til utryghed

Generelt ser selvstændige en smule mere optimistisk på deres privatøkonomiske situation end resten af befolkningen. Men når det kommer til sygdom og pension, er de mere bekymrede.

»Det er ikke overraskende, at de selvstændige er mere utrygge, når det kommer til sygdom, for de er også mere udsatte. Men det er alligevel ret voldsomt, at det kun er ti procent, der svarer, at det nok skal gå, hvis de bliver ramt af sygdom,« siger Louise Aggerstrøm Hansen. Udover de 48 procent i undersøgelsen, der svarer, at det vil få så store økonomiske konsekvenser, at virksomheden må lukke, hvis de bliver syge, svarer 42 procent, at det vil få negative konsekvenser – dog uden at true virksomhedens overlevelse.

»Det vidner om, at det er en stor kilde til utryghed hos de selvstændige. Pensionssystemet er med til at øge trygheden hos den brede del af befolkningen, da mange også har forsikringer med i deres arbejdsmarkedspensioner. Her står de selvstændige noget mere alene,« siger Louise Aggerstrøm Hansen, som anbefaler, at man tegner en pensionsordning, som også har forsikringsdelen med.

»Mange har måske sparet noget op i huset og noget i virksomheden. Men især hvis man fokuserer for ensidigt på at spare op i virksomheden, kan det blive lidt usikkert. For det første ved man ikke, hvad man kan sælge virksomheden for, når man en dag gerne vil trække sig tilbage. For det andet er en pensionsopsparing beskyttet, så kreditorerne ikke kan komme efter den, hvis man går konkurs,« forklarer privatøkonomen.

Hun mener, at forsikringsdelen, som typisk også omfatter en livsforsikring, ofte bliver undervurderet.

»Hvis man f.eks. er frisør og kommer til skade med hånden eller får ondt i ryggen, er man virkelig sårbar. Jeg har diskuteret det med Jakob (hendes frisør, *red.*) i mange år. For man kan også gå med en forestilling om, at det er dyrere og mere besværligt, end det rent faktisk er,« siger Louise Aggerstrøm Hansen.

Forsikringsdelen er vigtigst

Kim Valentin, økonomisk rådgiver og adm. direktør i Finanshuset i Fredensborg, understreger, at forsikringshensynet er det samme, uanset om man er selvstændig eller lønmodtager.

»Vi har mange selvstændige blandt vores kunder. Og jeg kan derfor bekræfte, at rigtig mange ikke tænker over det, før det måske er for sent, fordi de ikke har en tvungen ordning gennem arbejdsgiveren. Det vigtigste for selvstændige er, at de sørger for at få nogle forsikringer ind fra begyndelsen,« siger han.

Overordnet er der tre elementer, man skal tage stilling til. Det første er, hvad der sker, hvis man en dag ikke kan arbejde længere som følge af sygdom eller uheld – altså tab af erhvervsevne. Det andet er, hvordan ens efterladte står den dag, man ikke er der mere.

»Som udgangspunkt vil jeg sige, at man med en forsikring mod tab af erhvervsevne skal have en dækning på mellem 40-60 procent af sin årsindkomst. Og omkring to gange årsindkomst på dødsfaldsdækning,« siger Kim Valentin og understreger, at det er tommelfingerregler. Det tredje er, hvordan man er stillet, når man en dag vil pensioneres. Hvor meget man skal spare op er individuelt og afhænger dels af det forventede forbrug, dels af hvor meget man f.eks. har sparet op i boligen eller virksomheden.

»Min anbefaling til selvstændige er, at de skal kigge på det hvert år, da indkomsten ofte svinger. Og nogle år kan det måske slet ikke betale sig at indbetale noget til pension, mens man med fordel kan skrue op for indbetalingerne de år, hvor man kommer over topskattegrænsen,« siger han.

Hvis man generelt ligger under topskattegrænsen, der er på 513.400 kroner i 2019, skal man være lidt påpasselig med at binde pengene i en pensionsopsparing, påpeger Kim Valentin.

»Så kan man være i en situation, hvor det kan være bedre at gøre noget andet end at spare op til pension. At være selvstændig handler rigtig meget om likviditet. Er pengene først indbetalt til pension, kommer de ikke ud igen,« understreger han.

Kilde: Berlingske, tirsdag den 27. august 2019, Louise Kastberg